

Olvasásvizsgálat egyetemi hallgatók között

SZENTIRMAI László: Die Funktion des Lesens in der Freizeitstruktur der Studenten der Attila-József-Universität zu Szeged (Ungarn). Szeged, 1968. 44 p. /Acta Universitatis Szegediensis. Acta bibliothecaria. 7. tom. 2. fasc./ - Helyrendi száma a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban 3-3958.

Szentirmai László már több olvasásvizsgálatot végzett egyetemi hallgatók körében. Gyakorlata van a vizsgálati eredmények értékelésében, s ez már magában véve is rangot ad dolgozatának, hiszen ennek a műfajnak a művelői, sajnos, sokszor alapvető feldolgozási módszereket sem ismernek. Munkája csak németül jelent meg (rövid angol és orosz nyelvű összefoglalással), ezért vizsgálódásainak eredményeit is megpróbáljuk röviden összegezni.

Az 1965/66. tanévben a szegedi egyetem 200 hallgatóját vonta be a vizsgálat körébe, véletlenszerű kiválasztással; csupán arra ügyelt, hogy az egyes karok diákjai, valamint a férfi- és nőhallgatók arányosan legyenek képviselve. Két kérdőívet töltetett ki velük; az egyik általában szabad idejük eltöltése, a másik olvasmányaik és olvasási szokásaik iránt érdeklődött.

Az értékelés kellőképpen differenciált. A szerző kiszámította az átlagokat, de táblázatokban közli az egyes jellegzetes csoportok adatait is. (Átlagban heti 20,9 óra a hallgatók szabad ideje, ebből 10,6 óra jut szórakozásra, 10,3 óra pedig a tanuláson kívüli önképzésre.) Tekintettel volt arra is, hogy más az időbeosztás a szemeszter közben és más a vizsgák idején.

Egyértelműen megállapítható, hogy az olvasás első helyet foglal el a diákok szabad idejében; csupán 5 százalékuk állította, hogy nem olvas rendszeresen. Erdeme Szentirmainak, hogy ezeket az arányokat összehasonlítja a KSH országos adataival és más értelmiségi rétegekre vonatkozó vizsgálatok eredményeivel. Pozitívan értékeli, hogy a hallgatók szabad idejének eltöltésében az olvasás mellett az önművelés egyéb formái - mozi, színház, televízió, nyelvtanulás stb. - is jelentős szerepet játszanak.

A további adatok már kizárólag az olvasásra vonatkoznak, ugyancsak sok szempont figyelembevételével. Átlag heti 10,5 órát töltenek a hallgatók a könyvtárban a tanév folyamán, 22,8 órát a vizsgaidőszakban. Az átlagtól való eltérést befolyásolja, hogy milyen karra jár a hallgató, hányadéves (a legtöbbit a másod-, harmad- és negyedévesek olvasnak) és milyenek az otthoni lakáskörülményei (a könyvtári olvasók között az albérlők vezetnek).

Évente átlag 22 könyvet visznek haza olvasni a hallgatók a kötelező irodalomon kívül. (A 22 műből átlagosan 7 nem szépirodalom, hanem ismeretterjesztő

vagy tudományos munka.) Hajlanak a presztizs-olvasásra: a legfrisebb modern könyveket kívánják megismerni még akkor is, ha adósságaik vannak a klasszikus irodalom terén. Kedvenc íróik a magyarok közül Németh László, Jókai, Mikszáth, József Attila, Berkesi és Mórlicz, a világirodalomból pedig Th. Mann, Hemingway, Tolsztoj, Steinbeck és Dosztojevskij. - Kár, hogy ezt a rangsort a szerző nem vetette össze a közművelődési könyvtárakra vonatkozó hasonló, bőségesen található listákkal; hiányoljuk a nem szépirodalmi művek népszerűségi rangsorát is.

Befejezésül az olvasás motivációiról kapunk képet. A szépirodalmi művek olvasásának indokai között az értelmi jellegűek (az ismeretek gyarapítása, a mai életben való tájékozódás) valamivel megelőzik az érzelmiakat (felüdülés a tanulás után, ismeretlen érzések megismerése). Az ismeretterjesztő irodalom olvasását döntő mértékben az információszerzés vágya motiválja.

A függelék közli a kérdőíveket s hat táblázatban feldolgozásuk legfőbb szám-
szerű eredményeit. A kérdőív gazdagsága azt a gondolatot kelti bennünk, hogy az olvasáson kívüli időtöltésre vonatkozó adatokat is érdemes lenne feldolgozni, hiszen a művelődésszociológia területén még nem tarthatjuk lezártnak az alapkutatásokat sem.

MARÓT Miklós

E számunk munkatársai: BEREZKY László, a KMK mb. osztályvezetője, DOBOS Piroška, a FSzEK osztályvezetője, dr. GOMBOCZ István, az OSzK osztályvezetője, dr. HÉBERGER Károly, a Bp. Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának igazgatója, HORVÁTH Tibor, a KMK munkatársa, KATSÁNYI Sándor, a Veszprémi Megyei Könyvtár h. igazgatója, KELLNER Béla, a Kaposvári Megyei Könyvtár igazgatója, MARÓT Miklós, az ELTE Könyvtárának munkatársa, MÓNUS Imre, a Szakszervezetek Győr-Sopron Megyei Tanácsa Könyvtárának vezetője, OLÁH Attila, a KISz KB munkatársa, ÓVÁRI Miklós, az OSzK osztályvezetője, PAPP István, a KMK vezetője, PÉTERVÁRI László, a MTA Könyvtára részlegvezetője, SALLAI István, a KMK h. vezetője, SÁRDY Péter, a KMK munkatársa, dr. SEBESTYÉN Géza, az OSzK h. főigazgatója, SZABADOS László, a KMK munkatársa, dr. URBÁN László, a KMK munkatársa.